

POSTANOWIENIE

29 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 29 stycznia 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa T.K.

przeciwko B.K.

o rozwód,

na skutek skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia

Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z 20 lutego 2024 r., I ACa 2057/23 (I WSC 110/24),

I. odrzuca skargę;

**II. zasądza od T.K. na rzecz B.K.
360 (trzysta sześćdziesiąt złotych) kosztów postępowania
skargowego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za
opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia
zobowiązanemu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 7 czerwca 2023 roku Sąd Okręgowy w Krakowie rozwiązał przez rozwód małżeństwo zawarte w dniu 5 października 2002 roku, zarejestrowane w USC w J. za numerem aktu małżeństwa (...) pomiędzy T.K. urodzonym (...) roku w K., synem J. i E. z domu B., a B.K. z domu S. urodzoną (...) roku w K, córką S. i G. z domu M. (pkt 1); orzekł, że winę za rozkład pożycia ponoszą obie strony (pkt 2); nie orzekł o sposobie korzystania przez strony z

mieszkania (pkt 3); w pozostałym zakresie oddalił żądania (pkt 4) i zasądził od pozwanej na rzecz powoda 300 zł tytułem zwrotu połowy uiszczonej opłaty, znosząc pozostałe koszty pomiędzy stronami (pkt 5).

Wyrokiem z 20 lutego 2024 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie zmienił zaskarżony wyrok w punkcie drugim w ten sposób, iż orzekł, że winę za rozkład pożycia małżeńskiego ponosi wyłącznie powód T.K. (pkt 1); oddalił apelację pozwanej w pozostałej części (pkt 2) i zasądził od powoda na rzecz pozwanej koszty postępowania apelacyjnego (pkt 3).

Powód wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Apelacyjnego w części, tj. co do punktów 1 i 3, wskazując, że zaskarżone orzeczenie jest niezgodne z art. 379 pkt 4 k.p.c., art. 233 § 1 w zw. z art. 391 k.p.c. oraz art. 385 k.p.c., art. 386 § 1 pkt 1 k.p.c. i art. 57 § 1 k.r.o.

W odpowiedzi pozwana wniosła o odrzucenie skargi i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania skargowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jako nadzwyczajny środek zaskarżenia cechuje się wysokimi wymaganiami formalnymi i merytorycznymi, precyzyjnie określonymi w art. 424⁵ k.p.c. W § 1 wskazanego przepisu wymienione są konstrukcyjne elementy skargi, których niespełnienie prowadzi do odrzucenia skargi (postanowienie SN z 29 sierpnia 2007 r., IV CNP 115/07).

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 k.p.c., do konstrukcyjnych elementów skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia należy oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości lub w części, przytoczenie podstaw skargi oraz ich uzasadnienie, wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe oraz wnioszek o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem.

Wymagania te wynikają z charakteru skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jako nadzwyczajnego środka prawnego, który nie służy uchyleniu lub zmianie prawomocnego orzeczenia, lecz inicjuje pierwszą fazę postępowania, zmierzającego do realizacji odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa z tytułu wydania niezgodnego z prawem prawomocnego orzeczenia sądu (art. 417¹ § 2 k.c. w związku z art. 77 Konstytucji RP). Zachowanie wskazanych wyżej wymagań konstrukcyjnych skargi podlega badaniu przez Sąd Najwyższy przy wniesieniu skargi, a uchybienie któremukolwiek z nich nie podlega sanowaniu i skutkuje odrzuceniem skargi *a limine* (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

Skarga powoda o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 20 lutego 2024 r. r. nie spełnia wymogu określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.

Jak wskazano wyżej, skarga jest instrumentem umożliwiającym uzyskanie prejudykatu do dochodzenia odpowiedzialności odszkodowawczej ze względu na szkodę, która wynika dla skarżącego z naruszającego prawo w stopniu kwalifikowanym rozstrzygnięcia co do meritum sprawy. Dlatego art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. stawia przed skarżącym wymaganie, aby uprawdopodobnił wyrządzenie szkody spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że szkodą, o której mowa w powyższym przepisie wyjątkowo może być także szkoda niemajątkowa. Jednakże w takiej sytuacji skarżący w ramach przesłanki przewidzianej w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. – podobnie jak w przypadku szkody majątkowej – powinien wskazać rodzaj, wysokość i czas powstania szkody niemajątkowej oraz wykazać, że jest ona następstwem wydania zaskarżonego orzeczenia i powołać lub przedstawić dowody albo inne środki uwiarygodniające jego twierdzenia w tym przedmiocie (zob. postanowienia SN z 28 października 2011 r., III CNP 22/11; z 8 lutego 2013 r., IV CNP 66/12; z 5 sierpnia 2015 r., V CNP 1/15; z 25 października 2016 r., IV CNP 20/16; z 29 września 2017 r., III CNP 8/17; z 7 października 2020 r., III CNP 4/20). Tylko takie wypełnienie przesłanki art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. umożliwia Sądowi Najwyższemu ocenę, czy

uprawdopodobnione zostało wyrządzenie szkody przez wydanie zaskarżonego orzeczenia, co jest konieczne do wydania przez ten Sąd orzeczenia stanowiącego prejudykat dla roszczeń dochodzonych na podstawie art. 417¹ § 2 k.c. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006, Nr 1, poz. 16, z 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7 - 8, poz. 141, z 5 października 2017 r., II CNP 20/17, z 28 listopada 2017 r., III CNP 19/17 i z dnia 30 maja 2018 r., IV CNP 1/18).

Skarga powoda nie spełnia powyższego wymagania, ponieważ nie wskazano w niej wysokości szkody majątkowej ani niemajątkowej, nie określono rodzaju szkody niemajątkowej oraz nie uprawdopodobniono istnienia normalnego związku przyczynowego między wydaniem zaskarżonego orzeczenia a twierdzoną szkodą niemajątkową. Ocena istnienia tego związku nie jest możliwa bez prawidłowego określenia rozmiaru i rodzaju szkody.

Należy także zauważyć, że przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest istnienie szkody w chwili wnoszenia skargi, a nie hipotetyczna możliwość wystąpienia szkody, choćby obiektywnie pewnej, w przyszłości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2023 r., I CNP 46/23). Tymczasem wywód skargi w zakresie twierdzenia, że zaskarżony wyrok „w zestawieniu z postawą pozwanej w toku postępowania daje w istocie pewność powodowi, iż zostanie on pozwany o alimenty przez pozwaną już w osobnym postępowaniu”, bez przedstawienia jakichkolwiek twierdzeń dotyczących wysokości poniesionej przez powoda szkody oraz dowodów lub ich surogatów uprawdopodobniających jej rzeczywisty, a nie hipotetyczny charakter oraz wysokość, nie czyni zadość przedstawionym wyżej wymaganiom skargi. Jeżeli w przyszłości zapadnie wyrok w przedmiocie alimentów, środkiem prawnym przysługującym stronie, w razie zmiany stosunków, będzie pozew o obniżenie lub wygaśnięcie alimentów (art. 138 k.r.o.; zob. np. postanowienia SN: z 15 maja 2007 r., II CNP 53/07, z 24 listopada 2005 r., V CNP 49/05, z 4 grudnia 2009 r., I CNP 91/09, z 18 maja 2010 r., III CNP 10/10).

Ubocznie należało zauważyć, że skarga jest niedopuszczalna również z tego powodu, że podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub

oceny dowodów (art. 424⁴ zd. 2 k.p.c.). Wynika to z charakteru postępowania przed Sądem Najwyższym oraz z funkcji tego Sądu, ukonstytuowanego jako sąd prawa, sprawujący nadzór judykacyjny nad działalnością sądów powszechnych w zakresie orzekania. Tymczasem wywód skargi opiera się na polemice z poczynionymi przez Sąd drugiej instancji ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów, o czym świadczy przytoczenie w podstawach skargi zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c., który wprost dotyczy oceny wiarygodności i mocy dowodów.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

O kosztach postępowania skargowego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3 w związku z art. 99 k.p.c. i § 4 ust. 1 pkt 1, § 10 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Agnieszka Jurkowska-Chocyk

A.G.

[a.ł]